

Motion till riksdagen

1988/89: Kr287

av Rosa Östh och Gunnar Thollander (c, s)

Bevarande av Leufstabruk

Uppland har många bruk från industrialiseringens genombrott i kombination med invandringen av vallonerna under 1600-talet. Ett par orter som höjer sig över mängden i det avseendet är Leufstabruk och Österbybruk. Leufstabruk har ansetts så värdefullt att bevara att dess verksamhet både vad gäller fastighetsförvaltning och underhåll har inordnats i en stiftelse med olika länsföreträdare. Däribland Tierps kommun med det största finansieringsansvaret, landstinget i Uppsala län jämte Louis de Geer och länets antikvariska intressen.

I samband med stiftelsens start gjordes en grundlig utredning om behovet av insatser och förutsättningarna för en vidgad verksamhet med dagsaktuell anknytning. Därefter har stiftelsen på basis av utredningen utvecklat turistverksamhet av betydande omfattning, skapat förutsättning för restaurangverksamhet, hantverk och inte minst genom byggnadsverksamhet i en stor travcamp.

En viktig förutsättning var att staten genom AMS skulle gå in med betydande belopp för att säkerställa nödvändiga renoveringar och också bidra till förebyggande underhåll.

Med nu rådande konjunktur har dessa finansieringar helt uteblivit, varför finansieringsfrågan blivit en utomordentligt stor påлага för Tierps kommun och landstinget i Uppsala län.

Redan vid utredningens genomförande och behandling påtalades vikten av att detta borde göras till en riksangelägenhet med tanke på fastighetsbeståndets karaktär och skick och med tanke på att Leufstabruk är ett monument över den tidstypiska byggheten och industrihantering med ett starkt valloninslag.

Jämsides med detta riksintresse ligger Österbybruk där frågan om inrättande av ett järnbruksmuseum tangerar frågan eftersom geografi och tids-epok sammanfaller.

Det är således av största vikt att byggnaderna kan bevaras dels av kulturhistoriska skäl, dels därför att de används i sitt ursprungliga skick, dels därför att de genom varsam renovering kan bereda plats för dagsaktuell verksamhet.

Den industriella epoken med kopplingen till valloninvandringen är värd att särskilt uppmärksammas med tanke på vad den epoken betytt för landets allmänna industrialisering. Av speciellt intresse är också att miljön i, och kring det gamla bruket är levande. Detta åskådliggörs bäst av att redan gjorda insatser har skapat flera arbetstillfällen.

Vid Leufstabruk har också skapats en framtidstro som gagnar utvecklingen mot att bruket blir ett riksintresse där vår industriella framväxt, både vad gäller teknisk och kulturell utveckling, åskådliggörs.

Mot. 1988/89
Kr287

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Leufstabruks särprägel som kulturhistorisk industrimiljö har sådant riksintresse att brukets framtid särskilt beaktas i utredningen om kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer (Dir 1988:51).

Stockholm den 24 januari 1989

Rosa Östh (c)

Gunnar Thollander (s)